

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

УНІКАЛЬНЕ
ВИДАННЯ

Нещодавно побачила світ книга «Імена України. 100 митців», у якій репрезентована творчість українських художників від часів Київської Русі до XXI століття. Її автор – доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій нашого ЗВО, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України **Сергій ПОБОЖІЙ**.

Видання чітко структуроване за енциклопедичним принципом. Воно містить цікаві факти про майстрів пензля та ілюстрації, що дають уявлення про стилістику творів, їх тематичне й технічне розмаїття.

Креативною знахідкою є наведені нетипові висловлювання про українських художників. Певні з них, насамперед щодо діяльності та особистості кожного, свідчать про неоднозначність сприйняття митців, інколи навіть суперечать усталеній думці, руйнують стереотипи. Наприклад, спогад сестри віртуоза пейзажного живопису Петра Левченка: «Одного разу Петро сидів зі скринькою під величезною парасолькою й писав якийсь етюд із натури. Біля нього зібралася купка хлопчиків та мужиків. Коли зайшла мова про політику, один мужик висловився, що треба всіх панів різати! Тоді Петро запитав: «Значить, і мене різати?». «І вас заріжемо!» – відповів той».

Книга є підсумком міжнародного проекту «Імена України». У ньому взяв участь 21 український музей (серед яких Сумський художній музей ім. Н. Онацького й Сумський обласний краєзнавчий музей) та чотири зарубіжні (Міський музей Амстердама, Нью-Йоркський музей сучасного мистецтва, Варшавський національний музей, Тель-Авівський музей мистецтв), приватні колекціонери з Києва, Львова й Лондона, мистецькі фонди («Stedley Art Foundation»).

Найбільшу кількість творів надали Сумський художній музей ім. Н. Онацько-

ІМЕНА УКРАЇНИ

100 МИТЦІВ

го та Національний художній музей України. Певні з них опубліковані вперше.

Узагальнений і систематизований автором матеріал неабияк цінний для студентів спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності», підготовка за якою здійснюється на факультеті Іноземної філології та соціальних комунікацій СумДУ. Зокрема, знадобиться їм для засвоєння навчальної теоретичної дисципліни «Історія мистецтва» та курсів практичної спрямованості «Топографія культури», «Картографія соціально-

культурного середовища регіону» тощо, написання курсових і дипломних робіт.

Зазначену літературну новинку видано за підтримки Українського інституту книги. Допитливі пошановувачі живопису можуть ознайомитися з нею в бібліотеці СумДУ.

Публікацію проілюстровано:

Олександр Довженко, «Портрет Павла Тичини» (1924 р.); Алла Горська, «Козак Мамай» (1960 р.); Обкладинка книги «Імена України. 100 митців»

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського державного
університету
«REZONANCE»
Sumy State University Press
Реєстраційне свідоцтво СМ №020
Перший номер газети вийшов у
світ 29.10.1991.

Видавець і виготовлювач:
Сумський державний університет
40007, м. Суми,
вул. Римського-Корсакова, 2.
Свідоцтво про внесення суб'єкта
видавничої справи
до Державного реєстру
ДК № 3062 від 17.12.2007.

Шеф-редактор **Олена Ткаченко**
Редактор **Василь Чубур**
Коректор **Олена Федяй**
Прес-центр
Більше новин на сайті sumdu.edu.ua
Електронний архів газети
<https://sumdu.edu.ua/about-sumdu/rezonans.html>

Автори фото:
Сергій Малюк,
Антон Щебетенко

Сумський державний
університет –
провідний заклад
вищої освіти України

Сумський державний університет здійснює підготовку за освітніми рівнями «бакалавр» та «магістр» із 43 спеціальностей. Аспірантура – 24 спеціальності. Докторантура – 16 спеціальностей. Якісну освіту здобувачам забезпечують близько 850 штатних науково-педагогічних працівників, із яких близько 130 докторів і 610 кандидатів наук.

Травень–червень 2021 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 3–4 (413–414)

РЕЗОНАНСУ – 30

Історія на шпальтах

Перший номер газети «Резонанс» побачив світ 29 жовтня 1991 року. Так, майже третина століття позаду. Для істориків відзначимо, що батьком назви газети став тодішній ректор **Ігор Олександрович Ковальов**, а безпосередньо організацією роботи редакції займалися проректори **Анатолій Васильович Васильєв** та **Микола Іванович Волков**.

Університет стрімко розвивався в навчальному, науковому, матеріальному планах – усе це знаходило відображення на сторінках газети. «Резонанс» слугував своєрідною сполучною ланкою між різними структурними підрозділами, висвітлював історію створення та роботи наукових шкіл СумДУ, динаміку міжнародної діяльності, тобто всі можливі стрижневі й периферійні сторони життя університету.

На сьогодні редакція повністю забезпечена потрібним обладнанням. Кожен новий номер розповсюджується серед співробітників та студентів. Крім того, на шкільних турнірах, олімпіадах, під час досить частих екскурсій на кафедру журналістики як школярів, так і вчителів, які організує Інститут післядипломної освіти тощо. Електронний архів газети – на сайті СумДУ в розділі «Загальна інформація».

За тридцять років вийшло 414 номерів газети.

Василь ЧУБУР,
редактор «Резонансу»,
член Національної спілки
письменників України

ПІДПИСАНО оновлену Велику Болонську Хартію Університетів

Сумський державний університет підтвердив сповідування найважливіших освітніх цінностей і традицій та свою належність до європейської й світової академічної співдружності. Ректор **Василь Карпуша** підписав оновлену Велику Болонську Хартію Університетів.

Оновлений документ, що підтверджує глобальний вимір діяльності закладів вищої освіти, а також їх визначну роль у подоланні сучасних викликів людства, схвалений Радою Обсерваторії Великої Хартії в березні 2020 р. З огляду на продовження карантинних обмежень організатори запропонували університе-

там-партнерам провести урочисту церемонію підписання у відеоформаті. СумДУ охоче долучився до такої поважної ініціативи.

До відома. Велика Хартія університетів (Magna Charta Universitatum) – це результат пропозиції, з якою у 1986 р. Болонський університет звернувся до провідних університетів Європи.

Велика Болонська Хартія Університетів – документ, створений із метою вдосконалення освітніх систем і політики розвитку європейського університетського співтовариства. Він визначає основні принципи, якими повинні керуватися університети для забезпечення розвитку освіти, інноваційного руху й налагодження тісних зв'язків між закладами вищої освіти, підкреслює основні цінності, права та обов'язки університету як ключової інституції суспільства. Оскільки цей документ має універсальну спрямованість, його можуть підписувати також університети з усього світу.

ЦІКАВЕ ЗНАЙОМСТВО

День консультацій для абітурієнтів

Вибір майбутньої професії – одне з найважливіших рішень у житті людини, тому ще зовсім юні випускники шкіл і коледжів визначають свої сильні й слабкі сторони, зважують усі «за» та «проти», щоб зрозуміти, чим саме хочуть займатися в майбутньому. Для допомоги молоді СумДУ організував День консультацій.

Під час заходу абітурієнти мали змогу на власні очі побачити сучасні аудиторії, затишні гуртожитки, численні спортивні споруди, центри творчого та культурного дозвілля, поспілкуватися з викладачами, студентами й іншими потенційними вступниками. Зокрема, відвідали три кампуси: Головний (факультети ЕЛІТ, ТеСЕТ, ІФСК), Центральний (ННІ БіЕМ, ННІ права), а також кампус Медичного інституту. На кожній локації були передбачені екскурсія навчальними лабораторіями та студіями й інформаційна програма.

Про особливості вступної кампанії 2021 року, її правила, терміни проведення ЗНО, нюанси подання електронних заяв гостям університету розповів директор департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи **Юрій Мерзляков**. Особливу увагу він акцентував на визначенні пріоритетності електронної заявки, тому що від цього залежить розподіл бюджетних місць, а також надав інформацію щодо додаткових і мінімальних конкурсних балів для вступу на бюджет.

Потім усі охочі могли поспілкуватися з представниками факультетів, дізнатися про особливості різних спеціальностей та поставити запитання щодо навчання. У свою чергу, гості охоче розповідали про те, що найбільше сподобалося під час відвідування університету. Зокрема, абітурієнт Руслан у Сумах вперше, приїхав на День консультацій із Конотопа, де навчається у фаховому медичному коледжі. Хочє вступати на спеціальність «Стоматологія». Вибирав між Києвом, Одесою й Сумами, але після відвідування нашого Медичного інституту вирішив віддати перевагу саме йому. Екскурсія справила на хлопця приємне враження. Насамперед сподобалося розміщення гуртожитків: близько до навчальних корпусів, не потрібно їхати з іншого кінця міста, як у столиці.

Емоціями від екскурсії Головним кампусом поділилася абітурієнтка Анастасія. У цьому році вона завершує навчання в Машинобудівному фаховому коледжі СумДУ та планує пов'язати своє життя із журналістикою. Говорить, що більшість її одногрупників збирається

вступати до нашого ЗВО. Одним із визначальних критеріїв вибору для дівчини є позиції університету в рейтингах. Вона вважає їх показником якості освіти. Не менш важливий викладацький склад, тому що лише найбільш досвідчені й кваліфіковані професіонали можуть навчити всіх тонкощів фаху.

Варто зазначити, що День консультацій для абітурієнтів – не єдиний захід, організований СумДУ для допомоги вступникам. Із листопада на базі нашого вишу діє безкоштовний профорієнтаційний проект для старшокласників «Обираю моє майбутнє». Він охоплює серію коротких відео про умови вступу, вибір предметів для ЗНО, розрахунок конкурсних балів, а також сприяє набуттю навичок боротьби зі стресом, виділення пріоритетних завдань, раціонального планування.

Крім того, щоб допомогти старшокласникам навчитися ефективно розподіляти час і психологічно налаштуватися на проходження ЗНО, фахівці СумДУ розробили платформу для тренувального тестування, на якій кожний абітурієнт може без хвилювання ознайомитися зі стандартизованими тестами, попрактикуватися в заповненні бланків відповідей, одержати результат та оцінити свій рівень підготовки.

Головна мета СумДУ – дати тим, хто зараз стоїть на роздоріжжі, можливість вибрати найдоцільнішу «стежку» до успішного й щасливого майбутнього. Із запитаннями щодо подання електронних заяв можна звертатися до консультаційних центрів (вул. Римського-Корсакова, 2, корпус «Ц», кімната 339А; вул. Петропавлівська, 57, корпус 2, ауд. 136).

Марина САДІВНИЧА,
аспірантка

Мистецькі перехрестя

Юлія ЧИМИРИС, студентка групи ІТ-81

У березні кафедра германської філології СумДУ провела щорічний конкурс віршів і художнього перекладу «Alter Ego». Юні майстри пера змагалися в таких номінаціях: вірші українською мовою, художній переклад з англійської та німецької мов, вірші англійською або німецькою мовою. Варто наголосити, що цього року на розгляд професіоналів було надіслано більше ніж 140 робіт від студентів і школярів з усіх кутків України, що свідчить про неабияку популярність, а отже, престижність заходу.

До складу журі традиційно входили І. К. Кобякова – канд. філол. наук, професор (голова журі), С. О. Швачко – д-р філол. наук, професор кафедри германської філології, а також інші поважні представники.

У номінації вірші українською мовою І місце посіла **Юлія Чимирис** (СумДУ). Невеличку до-

бірку її емоційно пронизливих, новаторських за авторським стилем віршів пропонуємо увазі читачів «Резонансу». Ознайомитися з повним списком переможців та лауреатів у різних номінаціях можна на сайті кафедри перекладу.

Приємно усвідомлювати, що наш конкурс сприяє відкриттю нових талантів, збагачує наукові й освітні традиції. Зокрема, стає джерелом творчого натхнення та залишає незабутні позитивні враження. Такі заходи об'єднують обрдованих перспективних особистостей, мотивуючи їх до саморозвитку, а отже, є надзвичайно важливими для виховання молодого покоління не просто компетентних, а світоглядно оригінальних, сповнених прогресивних ідей перекладачів і перекладознавців.

Олена ЄМЕЛЬЯНОВА,
член оргкомітету й журі конкурсу «Alter Ego»

NUCLEAR FISSION

Я для тебе завжди буду іншою:
коли все безнадійно однакове,
коли кава гірка розчинює
твою сутність
на йони,
на атоми,
на тонічні судоми, агонії,
на стосунків напружені жили,
на усі божевільні теорії
та усім потаємні мотиви,
на химерні курсиви, лінії
між tomorrow,
today,
yesterday.

Ти з'явився не з цього виміру,
я ще гірше: не з цього всесвіту.
Міліарди, мільйони – однакові,
одиниці, десятки – щасливі,

та іще із півсотні субатомів
катенують чорне та біле,
та іще із півсотні зустрічей
(рівно стільки ж прощань – відчай!).
Вони схожі.
Ну що ж,
подумаєш...
Я для тебе залишусь іншою!

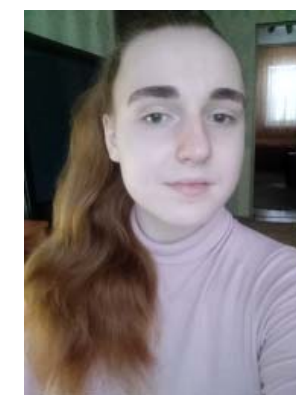
INSOMNIA

Ти знаєш:
заснути не можу щораз,
хоч міцно заплющую очі.
Все хочу спинити тихесенько час:
погратися з ним в тамагочі.
Ти виріши:
як тільки нам треба вже йти –
додому приходжу без тині.
Тримає та руку іще у руці

секунди,
хвилини,
години...
Ти вмієш дрібниці, як скарб, берегти.
І родимки навіть на тілі
цілуєш, неначе вони чарівні
і ти зачарований ними.
Як серця підбори вистукують джаз,
так Брайлеві ріжуться точки.
Ти кличеш мій голос прийти хоча б раз
читати на вушко рядочки.
Напнуті канати за крок до мети.
Босоніж стискаючи мрію,
як вийду назустріч і будеш не ти –
ходить уже не зумію.
Прозора емульсія? Ліки для сну?
Рецепт надможливої сили?
Хочати як треба сутність мою
ти знаєш і вмієш,
я вірю.

Марія РАШЕВСЬКА, студентка групи ЖТ-01

КИТИ МОГО МІСТА

Що ти відразу згадуєш, почувши слово «кит»? Я асоціюю цього велетня, який так сумно голосить у морі, із потягом, що так само стогне й плаче, а особливо вночі, коли сонце не змушує бідолаху мружити фар від нахабних променів.

Потяг стомлений і зажурений. Чому те, що не має душі, так жалібно вдивляється мені в очі тьмяним світлом? Там, усередині металевого кита, комфортно їдуть ті, хто проклинають його.

Він бачив та чув більше, ніж можна. Щодня його омивають кришталевими сльозами вірності закохани, гіркими, мов полин, матері, а найтяжчими серед усіх – діти. Скільки слів є на світі –

усі знає потяг. Кожне всотував, а згодом, намагаючись забути, плакав і бахкав. Бахкав та плакав. Кожне звернення, що могло бути останнім для проводжаючих від пасажирів, яких він забрав в інші краї, ставало залізному велетневі кілком у горлянку. Намагався викашляти – не вийшло: лише паливом, що замість крові йому, заплямував небачено зелену траву біля колій. Чи ти думав колись, як йому може бути соромно за всіх, кого забрав у далеч попри всі вмовляння старенької бабусі, червонощокої дівчини, несміливого малюка, який ледь стоїть на ніжках? О, потяг щодня віддає на суд Божий свої ридання. Найчіткіше чую їх уночі. Кити мого міста виривають із-під мостів і плывуть усе далі: біля квітучих гаїв, лісів, міст, чекаючи на можливість якнайширше попросити Всевишнього вибачити їм усі сльози людей, які інколи так люто ненавидять і час, і станції.

Муки залізного гіганта нескінченні: навіть у стани металобрухту не збайдужіє до почутих слів та побачених ідіотів. Пам'ятай, що потяг, у який стрибаєш, залишаючи на пероні рідних і друзів, теж відчуває тягар провини. Будь поблажливим до цього працюючого нещасного кита!

Пояснимо схему впливу стандартних гороскопів із наукової точки зору, щоб читачі вберегли себе від небажаних форм зовнішньої маніпуляції. Уявіть, що зараз я характеризую вас так: «Ви стійка й сильна духом особистість, завжди можете постояти за близьких, маєте неймовірний потенціал, який наполегливо реалізуєте з роками. Якщо відчуваєте зміни в житті — рухаетесь в правильному напрямі...». Навряд чи хтось заперечуватиме приємні факти про себе. Здебільшого подібну похвалу сприймають некритично, тому що вона апелює до самоцінності. Водночас така абстрактна за змістом фраза може характеризувати будь-кого або щонайменше охопити значний відсоток споживачів інформації. Багато з них прагнуть вірити у свою унікальність, значущість, і це добре, якщо справа не стосується бажання інших маніпулювати ними із застосуванням подібних технологій.

Описаний вплив називають ефектом Бертрама Форера. У 1948 році зазначений психолог провів експеримент зі студентами, метою якого було максимально достовірно охарактеризувати кожного. Для її досягнення він запропонував їм твердження, точність яких у результаті становила 4,3 бала з 5. А досягти такого успіху допомогли банальні фрази з гороскопу! Наприклад, «ви дуже потребуєте, щоб інші любили й захоплювалися вами», «ви досить самокритичний», «у вас багато прихованих можливостей, не використовуваних на благо», «хоча ви здаєтеся впевненим і серйозним, але насправді часто хвилюєтесь», «часом вас охоплюють сумніви, чи правильно ви вчинили», «ви віддаєте перевагу різноманітності, рамки та обмеження викликають у вас невдоволення».

Сутність експерименту полягала в тому, що риси й особливості, наведені в прикладі вище, притаманні більшості та відображають загальні соціально-психологічні характеристики. Крім того, за додаткових умов (стресу,

МЕДІАБЕЗПЕКА

Провина зірок: інша сторона гороскопів

«Цього місяця на тих, хто народився з першого по десяте число, чекає фінансове поповнення. Якщо дата вашого народження припадає на 11–21-ше, можливе кар'єрне зростання. Народжені 22–31-го знайдуть коханих, а якщо партнер уже є, стосунки стануть міцнішими...», — приблизно так починаються шаблонні гороскопи в різних ЗМІ й соціальних мережах. На жаль, вони бувають не лише такими, а й песимістичними, навіть можуть викликати страх і тривогу. Саме тому відповімо на актуальні запитання: чому передбачення здійснюються, чи можуть вони нашкодити, як убезпечити себе від напорочених неприємностей?

го ефекту: формулюють базові фрази, що за своєю суттю можуть стосуватися будь-кого, щоб зімітувати точність результатів. Довіру викликає індивідуальна орієнтованість певних прогнозів, тобто переконаність, що вони розроблені спеціально для конкретної людини з урахуванням усіх її особливостей, тому що кожному подобається чути приємні слова про себе.

Отже, свідомо чи несвідомо, але гороскопи створюють із застосуванням розглянуто-

го ефекту: формулюють базові фрази, що за своєю суттю можуть стосуватися будь-кого, щоб зімітувати точність результатів. Довіру викликає індивідуальна орієнтованість певних прогнозів, тобто переконаність, що вони розроблені спеціально для конкретної людини з урахуванням усіх її особливостей, тому що кожному подобається чути приємні слова про себе.

Чому передбачення здійснюються?

Під час сприйняття гороскопу він відбивається в нашій психіці як сценарій. Ми підсвідомо програмуємо себе на певний варіант реалізації події. Як позитив, так і негатив є в нашому житті щодня. Якщо нам напорочили, що на нас чекають неприємності, ми несвідомо звертатимемо увагу саме на них, навіть незначні, ігноруючи радісні моменти, що за відсутності песимістич-

них очікувань обов'язково були б поміченими. Такий феномен називають «селективним сприйняттям», тобто підсвідомо ми вибираємо з інформаційного поля саме ті новини, що відповідають нашим очікуванням. А позитив нікуди не зникає! Зважаючи на це, варто сконцентруватися на фактах, що обнадіють і заряджають оптимізмом.

Чи можуть нашкодити гороскопи?

Не закликаю оминати їх десятою дорогою, а лише раджу ставитися до них обережніше. Якщо на певних ресурсах вони написані як мотивуючі фрази, читайте на здоров'я! Такі передбачення можна вважати забавкою, джерелом підтримки й насаги. Навіть якщо ви забудете їх через декілька хвилин, вони все одно додадуть кілька позитивних емоцій до вашого буденного настрою. В іншому разі варто перевіряти гороскопи на патогенність. Якщо після ознайомлення з ними стає тривожно, страшно, сумно, найімовірніше, ви потрапили на гачок маніпуляторів.

Як убезпечити себе від напороченого?

Важливо розуміти, що ніхто не може достеменно спрогнозувати, як розвиватиметься ваше життя. Потрібно самому ухвалювати рішення та відповідати за них. Проте, якщо є потреба в гороскопах, створіть для себе власні! Роздрукуйте мотивуючі цитати й щоранку навмання витягуйте одну з них. По-перше, інтригуватиме момент несподіванки, а по-друге, передбачення обов'язково надихатиме. Себе програмуйте винятково на позитивний перебіг подій. Як би не було, а краще жити не за написаним кимось, а за власним сценарієм.

Анна СОЛДАТЕНКО,
студентка групи ПЛ-71

Торгівля людьми — одне з найсерйозніших і найменш вивчених жахів нашої планети. Соціальні мережі переповнені мемами й жартами про проституцію та продаж органів, але мало хто замислюється, що є безліч зовсім несмішних реальних історій. Зазначена суспільно значуща тема потребує ґрунтовного, юридично коректного й водночас емпатичного висвітлення. Саме з цією метою Координатор проєктів ОБСЄ в Україні провів конкурс відеороликів «Я проти торгівлі людьми». Про психологічні нюанси, етичні тонкощі та особистісні світоглядні здобутки від участі в ньому «Резонансу» розповіла володарка другого місця, студентка СумДУ **Христина МАЛЯРЕНКО.**

— Чому вважаєш тему актуальною?

— Я волонтерка, завжди не могла залишатися осторонь чийсь страждань. Коли дізналася, якої проблеми стосується конкурс, здивувалася: не повірила, що в 2021 році вона залишається не вирішеною. Проте, ознайомившись зі статистикою, була враженою: наслідки торгівлі людьми не просто масштабні, а катастрофічні! Водночас релевантної інформації майже немає в ЗМІ. Здебільшого вона поверхова, позбавлена глибокого аналізу, балансу фактів і коментарів. Зважаючи на це, мій подив був небезпідставним: молодь не усвідомлює серйозності небезпеки!

— Проблема суспільно болісна. Як вдалося досягти об'єктивності висвітлення, не втративши емоційної складової?

— Справді, уже саме опрацювання даних щодо злочинів проти гуманності спричиняє моральні труднощі. Для їх творчого репрезентування неабияк необхідна психологічна стійкість. Саме вона допомогла поєднати відсторонену раціональність зі сміливістю, окреслити межі невимовного особистісного обурення. Проблема піднімає зсередини низку пронизливих відчуттів. Ураховуючи це, для досягнення мети додержувалася не лише норм національного та міжнародного законодавства, а й загальнолюдської етики.

— Що було найскладнішим під час створення конкурсної роботи?

— Узгодження дій із командою. Ми знімали ролик узимку на чотирьох локаціях. Місця знаходилися далеко одне від одного, тому було необхідно розрахувати та вибрати зручний для кожного час.

ЗЛОБДЕННЕ

НЕБАЙДУЖІСТЬ ПОНАД УСЕ

Найбільше зусиль потребувала комунікація з акторами й оператором, тому що саме від її якості залежала ефективність донесення ідеї до глядача. Незважаючи на такі нюанси, приємно згадувати про співпрацю із зазначеними креативними особистостями. Їх внесок неможливо переоцінити.

— Мабуть, набула багато корисних організаторських навичок?

— Авжеж! Це був безцінний досвід роботи менеджером. Ніколи до цього не працювала з командою, тим паче не очолювала процесу. Крім того, це мій творчий дебют у продюсуванні та монтуванні роликів. На щастя, перший млинець не став нанівець. Завдяки цьому тепер

переконана: якщо є змога або бажання реалізувати певну ідею, обов'язково варто спробувати.

— Задоволена результатом?

— Безумовно. По-перше, тим, що наші старання були гідно оцінені. Маємо стимул плідно працювати далі. По-друге, вселяє надію сам факт проведення конкурсу на таку важливу тему. Сподіваюся, ми привернули увагу громадськості, зробивши істотний крок на шляху до вирішення проблеми. По-третє, пишаюся діяльністю волонтерів нашого СумДУ. Вони не дивляться на світ крізь призму рожевих окулярів, а свідомо змінюють його на краще.

Запитувала **Ліана ОХРИМЕНКО**, студентка групи ЖТ-91

НА ФОТО: авторка й фрагменти з відеоролику

ВАЖЛИВИЙ ВИБІР

МАГІСТРАТУРА: інвестиція в майбутнє

Чи потрібно вступати до магістратури? Це запитання починає хвилювати більшість обачливих студентів-бакалаврів ще під час навчання. Одні з них без вагань продовжують здобувати освіту, інші — невпевнені, тому помірковано намагаються

передбачити всі ймовірні нюанси. Виваженість у такому разі раціональна, адже ухвалення подібного рішення часто доленосне. Для тих, хто не може визначитися, ґрунтовно проаналізуємо, необхідний чи ні диплом магістра сьогодні.

У результаті впровадження Болонського процесу Україна перейшла на дворівневу систему вищої освіти: бакалаврат та магістратуру. Ураховуючи це, у студентів виникли сумніви: якщо диплом бакалавра є закінченою «вишкою», навіщо витрачати свої зусилля й час ще півтора або два роки? Щоб дати аргументовану відповідь, доречно з'ясувати перспективи навчання в магістратурі.

ПЕРШІ КРОКИ

Історію замало знати, її потрібно розуміти

Успішність СумДУ як одного з провідних ЗВО України є показником ефективної діяльності всіх структурних одиниць. Зокрема, «молодою», але вже неабияк продуктивною є кафедра історії. Про перші наукові досягнення, студентські перемоги й перспективні плани «Резонансу» розповів її завідувач — доктор історичних наук, професор, член Національної спілки краєзнавців України, член Наукової ради МОН **Серій Іванович ДЕГТЯРЬОВ**.

— **Пане Сергію, коли заснували кафедру історії та що передувало цьому?**

— Наша кафедра, як і більшість кафедр університетів, у яких не було історичних факультетів, бере свій початок із кафедри марксизму й лєнінізму в радянському закладі освіти. Проте, фактично, цього часового проміжку можна не брати до уваги, тому що ми позиціонуємо її як винятково самостійну одиницю, засновану за функціонування СумДУ. Свого часу, ще в 90-ті роки, вона називалася кафедрою українознавства: наші викладачі навчали історії студентів усього університету! Але потім система вищої освіти зазнала змін, особливо останні десять років, тому на певний час кафедра зникла з мапи ЗВО через нестачу своїх дисциплін. Наших викладачів перевели на одну з юридичних кафедр — теорії та історії держави і права, назву якої ще кілька разів змінювали. На її базі була лише секція історії. Наш викладацький склад підсилював цю юридичну кафедру, що, власне,

певною мірою вплинуло на появу юридичного факультету. На сьогодні, як відомо, фахівців зазначеного напрямку ефективно готує Навчально-науковий інститут права. Як окрему структурну одиницю кафедру історії 1 липня 2020 року знову виділили. Підґрунтям для цього стало відкриття спеціальності за напрямком «Історія та археологія» освітньої програми «Історія». Зараз у нас навчаються вже два набори студентів, чекаємо на третій.

— **Які дослідницькі напрями є пріоритетними?**

— Глобальних два: історія України та історіографія, джерелознавство й спеціальні історичні дисципліни. Більшість викладачів реалізують себе саме в них. Зокрема, є авторами великої кількості праць, серед яких публікації в солідних рецензованих міжнародних виданнях, що індексуються в престижних базах даних «Scopus» і «Web of Science».

— **Наукова діяльність неабияк важлива. Які ще здобутки в цій галузі має кафедра?**

Найбільш варті уваги «за»:

1) ступінь магістра обов'язковий для працевлаштування в органи державної служби, наукові, педагогічні, медичні, інженерні установи тощо. І навіть якщо ти ерудований, відповідальний, комунікабельний, маєш вагомі практичні навички, але диплом бакалавра, для тебе не зможуть зробити винятку;

2) магістратура — першочергова необхідність для побудови успішної кар'єри й реалізації професійного потенціалу. Особливо, якщо є амбіції обіймати керівну посаду;

3) переваги під час розгляду резюме, ознайомлюватися з якими роботодавці починають саме з документів про вищу освіту. Чому? Згідно зі статистикою найкращі кандидати, а пізніше співробітники провідних компаній, здебільшого мають ступінь магістра;

4) топові університети намагаються максимально відповідати вимогам ринку праці, тому магістерські програми орієнтовані насамперед на практичну складову. Це сприяє поглибленню знань і набуттю незамінних навичок, а отже, робить випускника магістратури більш конкурентоздатним;

5) шанс працювати за омріяною спеціальністю. Якщо, навчаючись на бакалавра, стало зрозумілим, що опановуєш не зовсім бажану професію, вступ до магістратури дає можливість усе виправити.

Можна довго сперечатися про необхідність отримання диплома магістра, але варто пам'ятати: знання — це інвестиція в майбутнє. І лише твоє бажання може зробити це майбутнє забезпеченим, стабільним та омріяним. Вибір лише за тобою!

— Нещодавно наш першокурсник Олександр Курінной посів друге місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у Переяславі. Справді, гідний виступ! І наші «перші ластівки», тобто першокурсники, і студенти другого курсу вже мають багато публікацій:

Початок.
Закінчення на с. 5

Історію замало знати, її потрібно розуміти

Закінчення.
Початок на с. 4

дехто навіть по три, а то й чотири. Звісно, це ще не великі надгрунтовні статті, але вони є вдалим початком і значущим стимулом до професійного зростання. Наша кафедра щороку проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Суспільно-політичні процеси в Україні та світі: історія, проблеми, перспективи», на якій репрезентують креативні напрацювання не лише майбутні історики, а й представники ЕЛІТу, ТеСЕТу, Медичного інституту та ін. Хтось — про свого дідуся, який форсував Дніпро, хтось — про близьке серцю село... Загалом історія дуже популярна в нашому виші. Ми також завжди долучаємося до загальноуніверситетських заходів, таких як «Перший крок у науку». Цьогоріч наш Євгеній Гапченко (теж першокурсник, до речі) став призером цього конкурсу з роботою на скіфську тематику. Більше того, студенти кафедри вже пробують свої сили в наукових проектах, що не обмежуються лише написанням тез чи статей. Деякі навіть брали участь у роботі над господарчо-договірними тематиками й заробили свої перші гонорари. Отже, досягнень багато і вони істотні!

— **Це забезпечує набуття незамінних професійних навичок! А чи проводили зі студентами розкопки?**

— Наша освітня програма передбачає археологічну практику після другого курсу. Зараз ми вирішуємо питання щодо місця її проходження й вибираємо керівників — професійних археологів, до роботи яких будемо долучатися. Насамперед дослідницький інтерес становлять розкопки в Путивльському районі в селі Ширяєво. Там є дуже цікавий об'єкт — городище скіфського часу. Нас, до речі, уже туди запрошують. Це повинна бути експедиція під егідою Інституту археології Національної академії наук України. Зважаючи на епідеміологічні умови, рано робити прогнози, але знаю, що студенти з нетерпінням на неї чекають. Це своєрідна романтика: природа, цікаві знахідки, нові знання, пригоди. Зокрема, я років п'ять-шість тому брав участь у розкопках Борисфену — стародавнього міста-колонії північного Причорномор'я. Знайшли тоді багато вражаючих речей: амфори, керамічні знаряддя, залишки давньогрецького житла.

— **Для ознайомлення з вартими уваги знахідками в університеті функціонує Музей історико-краєзнавчих досліджень. Хто був ініціатором його створення?**

— Віктор Борисович Звагельський — кандидат філологічних наук за фахом, але, фактично, історик. Музей унікальний, тому що в ньому зібрані не просто речові пам'ятки, а експонати та результати досліджень викладачів і студентів СумДУ. Єдине, що не стосується нашої діяльності, — кулемет, подарований колишнім Міністром внутрішніх справ Юрієм Луценком. Крім того, для збере-

ження вагомим інтелектуальним надбанням випускаємо на кафедрі два фахових журнали, визнані МОН: «Сумська старовина» (1995 р.) та «Сумський історико-архівний журнал» (2005 р.). Зауважу, що до їх поважної редакторської колегії входять іноземні вчені. До речі, є сайти цих видань, на яких можна ознайомитися зі статтями й архівами.

— **Масштабний початок — перспективні плани?**

— Переконалий, що кафедра ще повністю себе не проявила. Ми, як говорять, молоді та легкі на підйом. У майбутньому хочеться відкрити магістратуру за нашою спеціальністю, щоб надати студентам ширші можливості: займатися серйозною науковою діяльністю, захищати дисертації, працювати в ЗВО. Якщо розглядати перспективи загалом, то спектр вибору професій у нас досить широкий: археолог, історик, консультант із питань історії, архівіст, археограф, етнограф, зберігач фондів, учитель історії. І це далеко не повний перелік. Із низкою установ ми або вже уклали угоди про співпрацю, або в процесі укладання. Усі вони є потенційними роботодавцями. У нас навіть підписано договір із львівською «Рятівною археологічною службою». Плануємо залучати до наших аудиторних занять професіоналів-практиків, за деякими навіть закріпити дисципліни. Зараз також намагаємося співпрацювати з музейними й бібліотечними працівниками в рамках дисциплін «Пам'яткознавство та музейна справа» і «Джерелознавство та архівознавство». Багато заходів було пов'язано з нашою обласною бібліотекою й краєзнавчим музеєм. Як на мене, такий підхід надзвичайно прогресивний. Коли ми виходимо за рамки підручника, тобто можемо викладати матеріал не як фактичні дані, а

як щось «живе», його краще сприймають, запам'ятовують, а головне — розуміють. Це важливо, тому що історію замало знати, її потрібно розуміти!

Інтерв'ю підготувала
Анастасія ДЄДОВА,
студентка групи ЖТ-81

На фото:
миттєвості з життя кафедри історії